

«ЗАПОРІЖТРАНСФОРМАТОР» — підприємство електротехнічної промисловості, один з найбільших у світі виробників трансформаторного устаткування. Під-порядк. Мін-ву пром. політики України. Засн. 1949 як Запоріз. трансформатор. завод (будівництво розпочато 1947) з метою виготовлення трансформатор. устаткування та високовольт. апаратури для відновлення та розвитку електроенергетики СРСР у післявоєн. період. 1961 на підприємстві вперше в СРСР розпочато випуск швидкодіючого перемикач. устаткування. 1966 виготовлено перший у світі автотрансформатор напругою 750 кВ (потуж. 417 МВА). 1971 завод став гол. підприємством ВО «З.», створ. на базі низки місц. електротех. підприємств. ВО було осн. виробником силових трансформаторів змін. струму заг. призначення різноманіт. потужностей. Так, 1989 річний обсяг випуску трансформаторів складав 55 % від їхнього заг. виробництва в СРСР, а частка ВО у заг.-держ. обсязі експорту — 60 %. Нині «З.» — провідне підприємство в Україні та країнах СНД з виробництва, постачання та сервіс. обслуговування трансформаторів всього діапазону потужностей і напруг, перемикачів для їхнього регулювання, електр. реакторів та ін. пром. електрообладнання (понад 80 % усіх трансформаторів на пострад. просторі виготовлені на «З.»; їх використовують усі 13 атом. станцій і 75 % ТЕС та ГЕС у СНД). Вироб. потужності та напрацювання «З.» дозволяють виготовляти силові та спец. масляні трансформатори і електр. реактори потуж. 0,1-1250 МВА і напругою до 1150 кВ. Підпр-во виробляє практично всі види та типи силових трансформаторів заг. призначення, які використовують у генеруючих (АЕС, ТЕС, ГЕС), магістрал. та розподіл. (підстанції енергосистем, пром., с.-г., комунал. та ін. підприємства) енергосистемах, а також спец. трансформатори для металург., залізнич.

та вугіл. пром-стей, перетворювал. трансформатори для електропередачі постій. струму, електр. шунтувал. реактори (зокрема 2002 введено в експлуатацію керував. шунтувал. реактор потуж. 180 МВАр напругою 330 кВ, що не має аналогів у світі). 2001-09 для модернізації ГЕС Дніпров. каскаду «З.» виготовив 15 трансформаторів, зокрема 2009 — 4 трансформатори для Київ. і Дніпродзерж. ГЕС та Дніпрогесу-1 і Дніпрогесу-2. Фахівцями підприємства розроблено та впроваджено нове покоління діагност. установок і АСК для контролю передачі електроенергії в оптимальн. режимі без участі експлуатац. персоналу. Від 1994 — ВАТ «З.», від 2000 — у складі енергомаш.-буд. холдингу «Енергет. стандарт». У структурі — 2 трансформаторо-складал., заготівел.-зварювал., магнітопроводів, апарат., ізоляц., ливар., паросиловий, деревооброб., ковал., залізнич. цехи, киснева станція та допоміжні підрозділи. «З.» нагородж. орденом Трудового Червоного Прапора (1966); одного працівника підприємства відзначено почес. званням Герой Соц. Праці, 3-х — Ленін. премією. Продукцію експортує до понад 80-ти країн світу: країни СНД, а також далекого зарубіжжя (понад 20 %), зокрема Аргентина, Греція, Єгипет, Індія, Чилі, Китай, Мексика, Іран, Уругвай, ОАЕ. Підпр-во надає благодійну допомогу ветеран. організаціям, школам, інтернатам, дитсадкам, дит. будинку милосердя «Надія», спонсорує багатораз. чемпіона України чол. гандбол. команду «ЗТР». Соц. сфера: санаторій-профілакторій «Чайка» на о-ві Хортиця, дит. оздоров. табір, спорт. комплекс, Палац культури «ЗТР». Кількість працівників (2009) — 4800 осіб. Тривалий час підприємство очолювали О. Трегубов (1947-58), [В. Іванов](#) (1958-62, 1965-78), [Л. Хаджинов](#) (1978-2000), від 2005 ген. дир. — [І. Клейнер](#).

[Н. Ю. Хохлова](#)

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Запоріжтрансформатор / Н. Ю. Хохлова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2010. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-15414>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).